

Årlig plan mot diskriminering och kränkande behandling 2022-2023

Ansvariga rektorer: Gunnel Alm Sköldén
 Patrik Lindström
 Anna Lundell Klein
 Camilla Rejsmar

Innehåll

DEL 1	INLEDNING	3
	Beskrivning av skolan	3
	Vision och grundsyn	3
	Definitioner av centrala begrepp i den årliga planen.....	3
	Medverkande i framtagandet av planen	4
	Delaktighet och inflytande.....	4
	Förankring av årlig plan mot diskriminering och kränkande behandling	5
	Uppföljning	6
DEL 2	UTVÄRDERING LÄSÅRET 2021-22.....	7
	Resultat av trygghetsenkäten.....	7
	Uppföljning och utvärdering av förra årets åtgärder	8
DEL 3	ÅTGÄRDER LÄSÅRET 2022-2023.....	10
	Skolans främjande och förebyggande arbete	10
	Åtgärder läsåret 2022-2023.....	12
DEL 4	ÄRENDEGÅNG OCH ÅTGÄRDANDE ARBETE	14
	Elev upplever sig kränkt av en annan elev	14
	Elev upplever sig kränkt av personal.....	14
	Personal upplever sig kränkt av elev	15
	Personal upplever sig kränkt av personal	15
	Sekretess, handläggning och dokumentation	15
	För ytterligare stöd	16
	Skollagen 2010:800	17
	Diskrimineringslagen 2008:567.....	19

DEL 1 INLEDNING

Såväl Diskrimineringslagen (2008:567) som Skollagen (2010:800) reglerar skolans ansvar att förebygga och förhindra diskriminering, trakasserier och kränkande behandling samt att verka för allas lika rättigheter och möjligheter. Ytterligare relevanta styrdokument är t ex Barnkonventionen, Arbetsmiljölagen, Europakonventionen artikel 14, Regeringsformen 1 kap 2§, Brottsbalken, Socialtjänstlagen 14 kap 1§. Krav på årlig plan där föregående års åtgärder följs upp samt utvärderas och kommande års åtgärder planeras föreligger. Denna plan avser läsåret 2022-2023.

Beskrivning av skolan

Hagagymnasiet är en kommunal skola i Norrköpings kommun. Här går drygt 750 elever som bedriver studier inom de nationella programmen **Barn och Fritid** (kallas Ledarskap) **Samhällsvetenskap** och **Naturvetenskap**. På Haga finns även en tvärvetenskaplig gymnasieutbildning samt introduktionsprogrammet **Förstärkt Individuellt Alternativ** (FIMA). Huvuddelen av verksamheten bedrivs på Hagagatan 36 och har Utbildningskontoret som huvudman.

Hagagymnasiet är indelat i fyra enheter med varsin ansvarig rektor enligt följande:

Skolenhet blå, Gunnel Alm Sköldén

Skolenhet grön, Patrik Lindström
Skolenhet röd, Anna Lundell Klein
Skolenhet gul, Camilla Rejsmar

Samhällsvetenskap, Naturvetenskap och
Tvärvetenskaplig utbildning
Naturvetenskap och Idrottsgymnasiet
Barn och Fritid/Ledarskap
Förstärkt Individuellt Alternativ,
NIUs Idrottsutbildningar samt ansvar för
elevboendet

Vision och grundsyn

Till Hagagymnasiet kommer alla elever som de är. De känner sig trygga och respekterade. Diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling förekommer inte. Här är det en självklarhet att alla elever har samma rättigheter och möjligheter. Det gäller oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Hagagymnasiets värdegrund utgår från tre centrala begrepp: **omtanke, samarbete** och **möjligheter**. Dessa värden vill vi förmedla till alla som studerar vid, arbetar på och besöker vår skola och därför agerar vi, personal och elever, i enlighet med dessa värdeord.

Definitioner av centrala begrepp i den årliga planen

Med begreppet **likabehandling** menas att alla elever ska behandlas så att de har lika rättigheter och möjligheter. Med **elev** avses den som utbildas eller söker till utbildning som regleras i skollagen. Begreppet **huvudman** avser den som är huvudman för skollagsreglerad verksamhet, dvs den ansvariga kommunala nämnden eller styrelsen för fristående verksamheter.

Trakasserier, kränkande behandling och/eller diskriminering sker inte bara på skoltid. Rutinerna i detta dokument omfattar därför även händelser som sker utanför skoltid till exempel via sociala media.

Diskriminering sker direkt (någon missgynnas av beslut/agerande) eller indirekt (någon missgynnas av ett till synes neutralt förfaringsätt men som i praktiken innebär att någon behandlas sämre) och har samband med diskrimineringsgrunderna (se nedan). Med begreppet **trakasserier** avses ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet **kränkande behandling** innebär ett uppträdande som *utan att ha samband* med någon diskrimineringsgrund kränker någons värdighet. Gemensamt för all kränkande behandling är att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde. Kränkningar kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. En kränkning kan utföras vid ett tillfälle eller vara återkommande. Kränkningar kan i handling vara:

- fysiska (t ex att bli utsatt för slag och knuffar),
- verbala (t ex att bli hotad eller kallad hora eller bög),
- psykosociala (t ex att bli utsatt för utfrysning eller ryktesspridning) och/eller
- text- och bildburna (t ex genom klotter, brev, lappar, mejl, sms eller sociala media).

Med diskrimineringsgrunden

...**kön** avses att någon är kvinna eller man. Förbudet mot könsdiskriminering omfattar också personer som planerar att ändra eller har ändrat sin könstillhörighet.

...**könsöverskridande identitet eller uttryck** avses vad som ofta brukar kallas transpersoner. Det är ett paraplybegrepp för människor som bryter mot samhällets normer för könsidentitet och könsuttryck.

...**etnisk tillhörighet** menas nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Alla människor har en eller flera etniska tillhörigheter. Alla kan därför bli utsatta för etnisk diskriminering

...**religion eller annan trosuppfattning** avses religiösa åskådningar som exempelvis hinduism, judendom, kristendom och islam eller övertygelser som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism och agnosticism. Politiska åskådningar och etiska eller filosofiska värderingar som inte har samband med religion omfattas inte.

...**funktionsnedsättning** menas varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom från födseln. Tillfälliga begränsningar av en persons funktionsförmåga är inte en funktionsnedsättning i diskrimineringslagens mening. En funktionsnedsättning kan märkas mer eller mindre i olika situationer som till exempel allergier, dyslexi, hörsel- och synskador med mera.

...**sexuell läggning** avses hetero-, homo- eller bisexuell läggning.

...**ålder** avses diskriminering som har med en persons ålder att göra.

Medverkande i framtagandet av planen

Hagagymnasiets årliga plan mot diskriminering och kränkande behandling tas fram av skolans ledningsgrupp i samarbete med elevhälsan, elever och personal.

Delaktighet och inflytande

På Hagagymnasiet har en systematik för elevdemokrati skapats som omfattar bl a mentorstid, klassråd, programforum/trivselgrupp och skolkonferens. För att nå förankring i alla klasser/grupper för detta

arbete finns såväl elevombud som elevskyddsombud. Skolan har också en aktiv elevkår som arbetar för alla elevers bästa.

Hagatimmen: Skolan erbjuder två tillfällen/vecka då elever kan få stöd av sina lärare. Tiden används också för arbete relaterat till elevdemokratiska processer. Exempelvis samlas elevombud och elevkår här och programforum genomförs.

Mentorstid: Hålls varje vecka och tar upp frågor som rör trivsel, trygghet, pedagogik, studieplanering och klass- och gruppangelägenheter.

Klassråd/Mentorsgrupp: Hålls två till tre gånger per läsår tillsammans med mentor.

Programforum (på nationella program)/Trivselgrupp (på Förstärkt Individuellt Alternativ, FIMA): genomförs tre gånger per år och aktuella ämnen kopplade till skolans mål *Trygghet, Kunskap* och *Ledarskap* tas upp tillsammans med elever, lärare, rektor och ibland även representant från elevhälsan. FIMA har ytterligare träffar tillsammans med personal för att med tätare regelbundenhet följa upp trygghetsfrågor och anordna aktiviteter.

Skolkonferens: Ett beslutande organ som tar beslut om nästa läsårs policydokument, exempelvis ordningsregler och årlig plan mot diskriminering och kränkande behandling. Skolkonferensen förbereds under läsårets programforum/trivselgrupp och genomförs en gång under våren och består av lika antal elever och personal.

Elevombud: Varje klass väljer två elevombud. Elevombuden träffas tillsammans med representanter för skolledningen och elevhälsan några gånger per termin. Elevombudens uppgift är att på olika sätt verka för trivsel, trygghet, lika rättigheter, allas lika värde och att motverka kränkningar, trakasserier, mobbning och utanförskap. Elevombuden är genom sitt uppdrag också med och bidrar till, utarbetar och förankrar t ex den årliga planen och skolans ordningsregler.

Elevskyddsombud: Bland elevombuden väljs ett antal elever ut som också fungerar som elevskyddsombud och deltar vid skyddsrund. Elevskyddsombuden får ytterligare utbildning för att kunna utföra sitt uppdrag.

Elevkåren: En självständig organisation som samarbetar tätt med skolledning och anordnar olika aktiviteter för att främja trivsel och en god miljö på skolan. Elevkårens arbete har genom åren bland annat resulterat i fria sanitetsbindor och tamponger på skolan, event som Hagaween, schackturnering, Alla hjärtans dag-aktiviteter, Pride-event och Killer Games. Sedan pandemin bröt ut har Elevkåren aktivt bidragit till att försöka fånga upp hur eleverna på Haga har det och har med stort engagemang försökt att hitta på aktiviteter anpassade efter smittläget, bl a har digitala tävlingar och event anordnats.

Juniorambassadörer för EU: Ambassadörerna verkar över programgränserna för att uppmuntra fler ungdomar att våga vara delaktiga i demokratiska processer.

Förankring av årlig plan mot diskriminering och kränkande behandling

Årlig plan mot diskriminering och kränkande behandling utvärderas på skolkonferensen och där tas också beslut om ny plan för nästa läsår. I början av höstterminen avsätts tid där varje mentor går igenom planen med sin elevgrupp. Rektorerna tar även upp den på sk. stormöte i aulan under höstterminen, under förutsättning att större samlingar anses lämpliga. På möte för vårdnadshavare för ettorna på hösten lyfter rektorerna planen för de nya elevernas vårdnadshavare. Kuratorerna

finns vid behov tillgängliga vid information för årskurs ett. Skolledningen går igenom planen med personalen på ett personalmöte under höstterminen.

Uppföljning

Löpande uppföljning, skolnivå: Varje vecka träffar rektor på nationella program elevhälsan och går igenom det aktuella läget på skolan. På FIMA sker motsvarande möten två gånger per vecka. Årligen genomförs en skydds rond, där bland annat elevskyddsombud, representanter för elevhälsan och skolans rektorer deltar. Den fysiska och psykosociala arbetsmiljön går igenom och förbättringar föreslås. Varje vårtermin görs en trygghetsenkät bland eleverna. Den tar upp frågor om trivsel, trygghet och likabehandling på skolan. Den årliga planen följs upp och utvärderas av skolans rektorer i samarbete med elevhälsan och elevombudsorganisationen.

Löpande uppföljning, klass-/grupp nivå: På klassråd och mentorstid. Skolans elevombud har uppdraget att lyfta likabehandling, trygghets- och trivselfrågor inklusive ordningsregler på dessa tider.

Löpande uppföljning, individnivå

Elevens trygghet, trivsel och hur eleven upplever sig bemött av elever och personal tas upp vid utvecklingssamtalen som hålls varje termin. På FIMA följs detta även upp individuellt med mentorer och nätverket runt eleven ungefär var sjätte vecka. Som en del i vårt systematiska kvalitetsarbete meddelas rektor och elevhälsa om eventuell otrivsel. Skolsköterskorna genomför hälsosamtal med elever under årskurs ett. En viktig del är att lyssna in elevens upplevelse av sin hälsa (fysisk och psykosocial), sin trivsel på skolan och att samtala om hur hälsa kan främjas.

DEL 2 UTVÄRDERING LÄSÅRET 2021-22

Resultat av trygghetsenkäten

Utformningen av trygghetsenkäten har under höstterminen 2021 genomlysts av skolans elevombudsorganisation, skolläda, elevhälsa samt representanter från övrig personal. Stor samstämmighet i dessa grupper bidrog till att vissa frågor formulerades om. Omformuleringarna bedöms inte vara så omfattande att svaren inte kan jämföras med tidigare års svar. Syftet med förändringarna var för det första att vi önskade komma åt en större kunskap om vad som dolde sig bakom ett givet svar/en given siffra. Vi önskade även nå en större tydlighet i frågeställningarna så att de på bättre vis når alla målgrupper. Breddade möjligheter till kommentarer har också lagts in. Förändringarna syftade dessutom till en större finkalibrering av svaren: exempelvis svarar eleverna oftare på mer öppna ”hur-frågor” (ex: ”Hur bra trivs du på skolan?”) istället för ja/nej-frågor (ex: ”Trivs du på skolan?”). Svarsunderlaget från årets enkät bidrar till att avsedda syften nås.

Årets svarsunderlag jämförs nedan med underlag från våren 2019 och våren 2021. Våren 2020 genomfördes inte enkäten pga den då abrupta omställningen till fjärrundervisning. Vissa frågor besvaras enligt en skala 1-10 och detta år fanns en större andel ”hur-frågor” istället för ”ja/nej-frågor”. Det mest positiva svarsalternativet är alltid 10. Liksom i tidigare enkätunderlag, tolkas svar från 5 och uppåt som positiva. Svarsfrekvensen ligger 2019 och 2020 på helt jämförbar nivå medan svarsunderlaget för 2022 är tunnare. Anledningen till detta är att enkätens genomförande sammanföll med den mest sjukfrånvarodrabade perioden sedan pandemin inleddes.

Frågeställning från Trygghetsenkäten i urval	Trygghetsenkät 2019 andel positiva svar	Trygghetsenkät 2021 andel positiva svar	Trygghetsenkät 2022 andel positiva svar
(4) Trivs du på skolan? Hur bra trivs du på skolan? (2022)	95,6%	97,5%	97%
(5) Hur väl/ bra känner du till Hagas likabehandlingsplan? (Årlig plan [...])	81,4%	84%	78%
(6) Tycker du att Haga arbetar aktivt för likabehandling på skolan? Hur bra tycker du Haga är på att arbeta aktivt för likabehandling på skolan? (2022)	89,7%	93%	90%
(7) Känner du att du är accepterad som du är på Haga?	96%	97%	96%
(8) Känner du dig trygg i skolan? Hur trygg känner du dig i skolan? (2022)	94,6%	96,2%	97%

(9) Finns det särskilda platser på skolan som du upplever som otrygga? (siffran = den andel som svarat "ja")	15,6%	9,2%	10,5%
(10) Känner du dig trygg i din klass? Hur trygg känner du dig i din klass? (2022)	96,6%	96,8%	98%
(12) Har du någon vän/kompis att vara med i skolan?	96,2%	97,3%	94%
(14) Har du blivit utsatt för sexuella trakasserier? (siffran = den andel som svarat "ja")	5,6% motsvarar 25 personer	2,7% motsvarar 12 personer	3,2% motsvarar 11 personer
(16) Har du blivit utsatt för kränkande behandling? (siffran = den andel som svarat "ja")	6,3% motsvarar 28 personer	4,1% motsvarar 18 personer	6,7% motsvarar 23 personer
(18) Upplever du att det finns personal att prata med vid behov? (siffran = andel positiva svar)	93%	93%	95%

Uppföljning och utvärdering av förra årets åtgärder

Inledning

Hela Hagagymnasiet arbetar utifrån ambitionen att de insatser vi genomför, såväl i det främjande och förebyggande arbetet som i det åtgärdande arbetet, ska öka elevernas upplevda känsla av trygghet och trivsel. Vi menar att detta i sin tur ger goda förutsättningar för en arbetsmiljö fri från diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Tillbakablick

En kort tillbakablick visar att pandemin präglade skolvardagen även detta läsår i stor utsträckning. Skolan nyttjade lärdomar från föregående läsår och trygghets- och trivselskapande aktiviteter av olika slag genomfördes på anpassat vis, men totalt sett har av pandemirelaterade anledningar ett lägre antal gemensamma aktiviteter på och mellan de nationella programmen kunnat genomföras. Enhet Gul, dvs FIMA, som till skillnad från de nationella programmen bedrivit närundervisning under båda läsåren 20-21 och 21-22, har i högre grad kunnat genomföra sina aktiviteter på plats i skolan, vilket har upplevts vara gynnsamt för verksamheten.

FIMA befann sig under läsåret 20-21 i andra lokaler än övriga program, pga ombyggnation. Inför tillbakaflytten till ordinarie lokaler hösten 2021 gjordes därför för denna enhet specifika insatser, t ex rundvandring med CBEH (Centrala Barn- och Elevhälsan) utifrån Skolverkets material "Tillgängliga lärmiljöer" i syfte att NPF-säkra miljön. Den fysiska miljön är en viktig faktor för FIMA för att reducera stress och öka tryggheten.

Även introduktionsveckorna på FIMA blev extra viktiga inför årets skolstart. Aktiviteter genomfördes i närmiljön och på platser som eleverna skulle bli berörda av under läsåret. Introduktionssamtal tillsammans med elevhälsopersonal genomfördes, vilka ligger till grund för elevens studieplan. I samband med dessa samtal identifierades ett stort behov av trygghetspersoner med uppdraget att möta upp elever vid skolstart och att följa dem under dagen. Bemannade raster och rastaktiviteter är insatser som redan tidigare ligger i enhetens främjande och förebyggande arbete, men behovet att ytterligare förstärka dessa insatser framkom vid läsårsstart.

Reflektioner utifrån årets svarsunderlag

Sammantaget framkommer från årets Trygghetsenkät en helhetsbild att de insatser som planerats och genomförts såväl generellt (i det främjande och förebyggande arbetet) som specifikt (i det åtgärdande arbetet) avseende de tre fokuserade områden från förra årets utvärdering) haft god avsedd effekt. Arbetsmiljön på Haga upplevs god, både den fysiska miljön och den psykosociala. Elevernas upplevelse är att de accepteras som de är och att skolan arbetar aktivt för likabehandling. Man trivs och känner sig trygg både på skolan i allmänhet och i sin egen klass/grupp i synnerhet. Årets siffror för dessa frågor (4, 6, 7, 8, 9 och 10) trots tidigare beskrivna omformuleringar, håller fortsatt en väldigt hög andel positiva svar för Hagagymnasiet som helhet (se tabell s.7-8). När svaren filtreras på programtillhörighet påvisas inga betydande skillnader mellan programmen, vilket tyder på att insatser, såväl övergripande som programspecifika, är välbalanserade och fyller sina syften.

Från förra årets utvärdering prioriterades tre områden att arbeta vidare med under läsåret 21-22. **Det första området** handlade om otrygga platser (fråga 9). Här får vi i år en något sämre siffra jämfört med i fjol. Det är dock positivt att siffran inte gått tillbaka till 2019 års nivå, då vi senast hade alla elever på plats i lokalerna, dvs före pandemin. Det vi lär oss av svarsbilden är att det är några specifika platser som ringas in, vilket föranleder riktade åtgärder. Åtgärder/aktiviteter för kommande läsår beskrivs i planens nästa del.

Område två berör trakasserier och kränkande behandling. Siffran hade ifjol gått ned (frågor 14 och 16). Vi reflekterade då över huruvida fjärrundervisningen (periodvis total, periodvis partiell) och det faktum att eleverna på de nationella programmen inte befunnit sig i skolan samtidigt kunde ha påverkat siffran i denna riktning? Att färre fysiska kontaktytor ungdomar emellan bidragit till ett färre antal händelser? Svarsunderlaget från detta läsår, när vi till större delen kunnat bedriva närundervisning, visar åter på fler händelser. Årets siffror ligger i linje med den statistik som finns för åren före pandemin. Vi ser att vårt arbete med detta område ytterligare behöver stärkas inför nästa läsår.

Det tredje området som lyftes fram förra läsåret var den diskrepans som upptäcktes mellan elevernas upplevelse att det *fanns* personal att prata med (fråga 18), men att man *faktiskt inte* i speciellt hög grad kontaktade personal om något blivit/känts fel. I år svarar en ännu högre del av eleverna positivt på samma fråga och vi ser, om än små, ökningar i andelen elever som kontaktar personal, vilket gör att vi fortsätter på inslagen väg.

En av åtgärderna, förutom att fråga eleverna och elevombuden om just detta, var att lägga till en följdfråga i trygghetsenkäten ”*Om du svarade nej [på frågan om du kontaktade någon personal], berätta gärna varför du inte kontaktade personal?*”. De kommentarer vi fått visar att man som elev dels inte ser det som något man vill ”göra en grej av”, alternativt man ”klarar det själv”, men dels att det i flera fall funnits någon annan (kompis eller personal) som redan hjälpt till och tagit händelsen vidare. Enstaka elever uttrycker en viss misstro till att något skulle hända även om de kontaktade personal. Av de elever som sökt stöd hos personal uppger drygt 97% att man blivit positivt bemött.

DEL 3 ÅTGÄRDER LÄSÅRET 2022-2023

Skolans främjande och förebyggande arbete

Även under innevarande läsår 21-22 har av pandemirelaterade skäl många av de traditionsenliga aktiviteterna för att främja gemenskap, trygghet och trivsel behövts ställas in eller anpassas till rådande restriktioner och smittoläge. Vi är glada och stolta över alla insatser som trots allt blivit av - mer ofta i det lilla än i det stora! - de bidrar i allra högsta grad till att enkäten överlag ger en så positiv bild över tryggheten och trivseln på Hagagymnasiet.

Nedan följer först en översikt över insatser som efter uppföljning och utvärdering tagit klivet in i skolans årshjul. Gemensamt för dem är att de är av karaktären främjande och förebyggande arbete, oavsett om de sker integrerade i undervisningen eller om de sker på övergripande skolnivå och att detta arbete görs för att säkerställa långsiktighet och hållbarhet över tid. Insatserna genomförs med syfte att förebygga diskriminering, trakasserier och kränkningar genom att

- lära känna varandra och skolans alla yrkeskategorier,
- främja gemenskap och bygga vi-känsla,
- främja trygghet och trivsel,
- främja respekt för allas likheter och olikheter oavsett kön, könsuttryck eller könsöverskridande identitet, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Alla fyra enheter på Hagagymnasiet omfattas och insatserna anpassas utifrån respektive programs/målgrupps behov. Efter denna översikt hittas åtgärder för läsåret 22/23, som är utvalda utifrån årets enkätssvar.

Aktiviteter integrerade i undervisningen

Många exempel visar på breda, ämnesövergripande samarbeten, där allt från genusfrågor, livsstil och kroppsideal, allas lika värde och mänskliga rättigheter genom tiderna, normer och normkritik fokuseras. Diskrimineringsgrunden 'funktionsnedsättning' har också en central plats i undervisningen dock i mer specifika kurser. Även områden som identitet, sexualitet, vänskap och relationer är återkommande i lärarnas upplägg, där de olika ämnenas respektive centrala innehåll erbjuder stora möjligheter till integrering i undervisningen. På FIMA lyfts även dessa områden i mentorsgrupperna.

Frågor som direkt rör diskrimineringsgrunderna behandlas naturligt när arbetsliv, -miljö, -säkerhet och -rätt tas upp i undervisningen. För de elever som går ett yrkesprogram blir dessa delar centrala då man både genom teoretiska studier och arbetsplatsförlagt lärande förbereds för att vara anställningsbar efter avslutade gymnasiestudier.

Dessutom bidrar flera av skolans lärare med exempel från undervisningen där mångfalds- och interkulturalitetsfrågor berörs; etnicitet, religion och politik, ursprung, samt språk som en maktfaktor lyfts också fram. Även i samband med dessa områden nämns ett stort antal ämnen, vilket tyder på att eleverna möter på det främjande och förebyggande perspektivet vid många tillfällen under sin skolgång.

Skol-, program- och klassövergripande aktiviteter

Under läsårets gång bjuds eleverna in till deltagande i aktiviteter av både större och mindre omfattning. Inledningsvis på höstterminen möter man som elev inslag så som introduktionsveckor, ”Haga Happening”, aktivitetsdagar och lägerresor, allt med gemenskaps-, trygghets- och trivselstärkande syfte. Längre fram under året går ”Hagaborg”, temadagar, teaterbesök och föreläsningar av stapeln. På något program arrangerar årskurs två ”julmys” för ettorna, treor bjuder in ettor till utställningar och vernissage samt att treor leder tvåor i olika aktiviteter under läsåret. På FIMA, där eleverna inte på samma vis som på de nationella programmen är organiserade i traditionella klasser, arrangerar en utsedd trivselgrupp tillsammans med pedagoger dessa aktiviteter. Mentorsgrupper tar sig an olika värderings- och samarbetsövningar samt att samtalsgrupper under ledning av specialpedagog och kurator genomförs. Även friluft-, aktivitets- och idrottsdagar planeras in i detta årshjul, för alla Hagagymnasiets enheter.

Eleverna får ta del av kommunens Globala veckor där bl a frågor om hållbar utveckling, konsumtion, resursfördelning och fair trade ges utrymme. Kulturella likheter och skillnader, nationalitet och etnicitetsbegrepp lyfts fram i samband med denna aktivitet. Mångfald av såväl språklig och kulturell karaktär lyfts ytterligare genom att Europeiska språkdagen uppmärksammas i september varje höst. Matsalen och kostpersonalen, genom de rätter som serveras, bidrar från sitt håll varje år med en Internationell vecka där återigen mångfald sätts i fokus.

Vikten av allas lika värde och lika rättigheter utifrån flera av diskrimineringsgrunderna lyfts fram vid flertalet tillfällen under läsåret. Extra uppmärksamhet ges vid FN-dagen, vid Förintelsens minnesdag och specifikt HBTQI-rörelsen uppmärksammas vid Alla hjärtans dag samt vid återkommande föreläsningar. Skolan har under hela året en regnbågsflagga uppsatt i trapphallen för att markera vikten av allas lika värde och rättigheter och i samband med Norrköpings Pridevecka tar Elevkåren ansvar för skolans representation.

Avslutningsvis ges ytterligare exempel på hur organisationen som helhet arbetar främjande och förebyggande med trygghets- och trivselfrågor i fokus:

- elevernas skåpsplacering
- könsneutrala toaletter
- anpassade lärmiljöer
- avskilda studieplatser
- sk. reträttplatser
- hemklassrum
- klassrumsplaceringar
- klass- och gruppsammansättningar
- Elevhälsan deltar med regelbundenhet vid arbetslagens möten
- personal äter pedagogisk lunch med eleverna (på FIMA görs detta under hela läsåret)
- arbete med skolans värdeord och värdegrund

Åtgärder läsåret 2022-2023

Utifrån årets svarsbild från Trygghetsenkäten framkommer tre områden där skolan behöver arbeta mer och på förändrat vis för att nå längre. Det är delvis samma områden som föregående år.

Det första vi stannar till vid är att vi ser en något sämre siffra avseende hur väl man känner till Hagas Årliga plan mot diskriminering och kränkande behandling (fråga 5). Att även förankra tydligare hos eleverna vad som händer (och inte händer!) vid en anmälan om kränkande behandling blir av vikt. Dessa insatser tror vi också kan bidra till att eleverna i ännu högre grad ser att skolan arbetar aktivt för likabehandling (fråga 6), där andelen positiva svar också backat något.

Åtgärder:

- förankring av Årlig plan både höst och vår
- göra kortversionen av Årlig plan mer tillgänglig i vardagen
- förtydliga ärendegången vid anmälan om kränkande behandling

Område två handlar om otrygga platser (fråga 9). Riktade insatser kommer att ske avseende de platser som eleverna pekar ut. Allra främst handlar det om omklädningsrummen och duscharna i idrottshallen. Det rör också aulan och allmännytan utanför aulan, som stundom upplevs högljudd vilket beskrivs som bidragande till känsla av otrygghet. Vi ser också att den sorts kommentarer som förra året inkom för första gången återkommer i år: att man som elev upplever miljöer med mycket folk som otrygga. Även i år drar vi slutsatsen att svaren till mångt och mycket är corona-relaterade.

Åtgärder:

- skrivelse om nödvändiga åtgärder tas fram i samarbete med Hagaskolan, som delar idrottshallens utrymmen med Hagagymnasiet.
- personal ronader oftare runt aulan samt samtalar med de elevgrupper som har sina skåp här.
- påminnelser om allas gemensamma ansvar för ljudvolym i våra gemensamma utrymmen; genomföra bullermätningar
- förankring av Ordningsregler på Skolkonferensen samt uppföljning på höstens programforum under temat Trygghet.

Det tredje området visar att en högre andel elever detta år har uppgivit att de upplevt att de utsatts för kränkande behandling. Av svaren läser vi att majoriteten inte vet varför man blivit utsatt. De elever som uppger att de tror sig veta varför, anger religion, trosuppfattning samt funktionsnedsättning som anledning. Förra årets svarsbild visade på anledningar som rörde kön, könsuttryck, könsöverskridande identitet samt sexuell läggning, vilket inte alls finns med i årets svarsunderlag när man som elev svarar ur *sitt eget* perspektiv, om man själv utsatts för trakasserier och/eller kränkande behandling.

Enkäten ställer dock även frågor om man som elev känner till om någon *annan elev* blivit utsatt för trakasserier och/eller kränkande behandling och trolig grund till detta? De svar som framkommer här handlar dels om samma grunder som beskrivs ovan (religion, trosuppfattning och funktionsnedsättning) men dels också etnisk tillhörighet, vilket ger en bredare bild av vilken sorts problematik våra elever möter och vad vi som personal behöver vara mer medvetna om.

Vi kan med andra ord möjligen ha lyckats åtgärda och minimera de anledningar till kränkande behandling som framkom förra året, men problematiken verkar istället ha förflyttats till andra kränkingsgrunder, vilket självklart inte är ett dugg bättre. En slutsats är att den metod som

använts verkar ha fått önskad effekt, men att vi behöver problematisera bredare för att inte riskera att bara flytta runt problematiken.

Det som överensstämmer mellan åren är de sätt man anger att kränkningen skett, nämligen i huvudsak verbalt (i form av nedlåtande kommentarer), socialt (genom t ex ryktesspridning) och digitalt (t ex via sociala media).

Åtgärder:

- påbörjat arbete som syftar till att lyfta och arbeta aktivt med diskrimineringsgrunderna såsom etnisk tillhörighet och religion. Detta arbete omfattar exempelvis föreläsningar på temat mångfald och integration för personal och elever samt att studiebesök genomförs och att föreläsare med olika religiösa åskådningar bjuds in.
- på FIMA har ytterligare åtgärd påbörjats för att främja gemenskap och social interaktion. Utvärdering vid vårterminens slut kommer att avgöra om och hur denna insats fortsätter även nästa läsår.
- nystart för insatser som riktar sig mot HBTQI-området (insatser som tidigare gjorts men som behövs ställas in av pandemirelaterade skäl.
- återuppta samarbetet med Elevkåren för alla Hagaelevs trivsel och trygghet.
- elevhälsan genomför med eleverna samtalsgrupper och fokusgrupper med riktade samtalsämnen.

DEL 4 ÄRENDEGÅNG OCH ÅTGÄRDANDE ARBETE

På Hagagymnasiets intranät finns en blankett "Händelserapport" (under "Dokument", flik "Arbetsmiljö"). Den personal som ser eller får information om kränkning eller trakasserier har skyldighet att dokumentera händelsen och lämna vidare till rektor enligt Skollagen (2010:800) 5 kap 10 §. Rektor ska inom en vecka anmäla till huvudman.

Elev upplever sig kränkt av en annan elev

1. Om en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling av en elev som går på skolan (detta gäller även utanför skoltid, ex nätkränkningar) kan eleven vända sig till valfri personal. Samma sak gäller om en elev upplever att en annan elev är utsatt för kränkande behandling, vilket då behöver föras vidare.
2. Den person som eleven vänder sig till ska dokumentera händelsen. Personen lämnar sedan rapporten till den utsatte elevens mentor, till mentor för den elev som ska ha kränkt och ansvarig rektor. Även mindre händelser ska dokumenteras.
3. Rektor tillsammans med elevhälsan ansvarar för vidare utredning och dokumentation av händelsen. Samtal sker först med den som utsatts för kränkningen, sedan med den eller de elever som ska ha kränkt. Kontakt tas med vårdnadshavare om berörda elever är omyndiga.
4. Om eleverna har behov av stödsamtal kontaktas kurator.
5. I varje enskilt fall bedöms om en anmälan ska göras till polis eller socialtjänsten.
6. En eventuell polisanmälan görs av ansvarig skolledare. När en polisanmälan görs ska skolan avstå från att utreda, men ändå genomföra nödvändiga åtgärder.
7. Vid händelser som inneburit allvarlig fara för liv och hälsa ska ansvarig rektor kontakta Arbetsmiljöverket.
8. Mentor och kurator/skolsköterska följer upp händelsen med elev och eventuellt vårdnadshavare. De ska få tillfälle att uttala sig om situationen har förbättrats.
9. Om kränkning/diskriminering inte upphör har rektor ansvar för att genomföra andra åtgärder, till exempel avstängning av elev från skolan. Ett sådant beslut meddelas alltid nämnd/förvaltningsledning.

Elev upplever sig kränkt av personal

1. Om en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling kan eleven vända sig till valfri personal. Samma sak gäller om en elev upplever att en annan elev är utsatt för kränkande behandling av personal.
2. Den person som eleven vänder sig till ska dokumentera händelsen. Personen lämnar sedan rapporten till rektor.
3. Rektor ansvarar för vidare utredning och dokumentation av händelsen samt kontaktar verksamhetschefen. Samtal sker först med den som utsatts för kränkningen, sedan med den person som ska ha kränkt.
4. Om elev inte fyllt 18 år kontaktas vårdnadshavare.
5. Lämpliga åtgärder vidtas.
6. Om elev har behov av stödsamtal kontaktas kurator.
7. Mentor eller annan personal kontaktar rektor om kränkningen inte upphör.
8. En eventuell polisanmälan görs av rektor. När en polisanmälan görs ska skolan avstå från att utreda, men ändå genomföra nödvändiga åtgärder.
9. Vid händelser som inneburit allvarlig fara för liv och hälsa ska rektor kontakta Arbetsmiljöverket.

Personal upplever sig kränkt av elev

1. Den som ser tecken på kränkande behandling eller diskriminering av personal vänder sig till rektor eller resursteam.
2. Rektor eller den som rektor uppdrar till utreder och dokumenterar.
3. Personen erbjuds lämpligt stöd.
4. Om elev inte fyllt 18 år kontaktas vårdnadshavare.
5. Resursteamet kan vara en resurs för elev som påstås ha kränkt personal.
6. Lämpliga insatser vidtas.
7. Personal kontaktar rektor om kränkningen inte upphör.
8. En eventuell polisanmälan görs av rektor. När en polisanmälan görs ska skolan avstå från att utreda, men ändå genomföra nödvändiga åtgärder.
9. Vid händelser som inneburit allvarlig fara för liv och hälsa ska rektor kontakta Arbetsmiljöverket.
10. Om kränkning/diskriminering inte upphör har rektor ansvar för att genomföra andra åtgärder, till exempel avstängning av elev från skolan. Ett sådant beslut meddelas alltid nämnd/förvaltningsledning.

Personal upplever sig kränkt av personal

1. Om personal upplever sig utsatt för kränkande behandling talar personen med sin chef.
2. Den som upplever sig utsatt gör en händelserapport för att dokumentera händelsen. Personen lämnar sedan rapporten till sin chef eller en annan chefsperson.
3. Skulle det vara chefen som påstås ha kränkt medarbetaren vänder sig den anställde till en annan rektor eller verksamhetschef.
4. Rektorn ansvarar för vidare utredning och dokumentation av händelsen om inte brott misstänks ha begåtts. Då kontaktas polis.
5. Samtal sker först med den som utsatts för kränkningen, sedan med den person som ska ha kränkt. Vid samtalet deltar de berörda personernas chefer.
6. Lämpliga åtgärder vidtas.
7. Om personal har behov av stödsamtal erbjuds det.
8. En eventuell polisanmälan görs av rektor. När en polisanmälan görs ska skolan avstå från att utreda, men ändå genomföra nödvändiga åtgärder.
9. Vid händelser som inneburit allvarlig fara för liv och hälsa ska rektor kontakta Arbetsmiljöverket.

Sekretess, handläggning och dokumentation

Anmälningar om kränkande behandling och diskriminering innehåller ofta uppgifter om elevers personliga förhållanden och omfattas därmed av sekretess. Handlingar som tillhör ärendet förvaras på ett säkert sätt så att inte obehöriga får tillgång till dem. Ärendet diarieförs och handlingar lämnas ut efter menprövning¹ om någon begär det. Vårdnadshavare får ta del av den dokumentation som upprättats kring det egna barnet. Det är trots sekretessen tillåtet att skicka handlingar i ärenden via kommunens mail till diariet. Ärendet i sin helhet ska förvaras i den utsatte elevens elevhälsoakt.

¹ Menprövning kallas det när man prövar om personuppgifter kan röjas utan att det är till men för den som uppgifterna rör eller dennes närstående.

För ytterligare stöd

Om du blir illa behandlad och du tycker att skolan inte gör tillräckligt för att hjälpa dig kan du anmäla till Diskrimineringsombudsmannen (DO) eller Barn- och elevombudet (BOE). Din anmälan kan vara ett kort brev men du måste skriva vad du heter och vilken skola du går på och lite vad som har hänt.

Barn- och elevombudet

Box 23069
104 35 Stockholm
tel: 08-586 080 00
e-post: beo@skolinspektionen.se

Diskrimineringsombudsmannen

Box 3686
103 59 Stockholm
tel: 08-120 20 700
e-post do@do.se

Du kan även vända dig till:

Barnsättsombudet i Norrköpings kommun:

Hanna Martinsson
Telefon: 011 - 15 12 13 073 – 020 23 55
e-post: hanna.martinsson@norrkoping.se

(från 1 sept. 2022)

På Hagagymnasiet finns också ett starkt elevhälsoteam med bland annat två skolsköterskor och tre kuratorer som stöd:

Inger Karlsson	skolsköterska	072 - 53 96 172
Susanne Eriksson	skolsköterska	073 - 020 24 61
Anna Edman	kurator	073 - 020 28 28
Annette Stenlås	kurator	073 - 020 11 99
Elin Engdahl	kurator	073 - 020 20 06

Vad kan man göra hemma?

Det är av stor betydelse att hemmet och verksamheten har en öppen dialog och känner stöd och förtroende för varandra. Vårdnadshavare bör prata med eleven hemma, vara lyhörd och uppmärksam på eventuella signaler. Vid minsta misstanke om att något inte är som det ska vara bör personal i verksamheten skyndsamt kontaktas.

Skollagen 2010:800

6 kap. Åtgärder mot kränkande behandling

Ändamål och tillämpningsområde

1 § Detta kapitel har till ändamål att motverka kränkande behandling av barn och elever. Bestämmelserna tillämpas på utbildning och annan verksamhet enligt denna lag.

Diskriminering

2 § Bestämmelser om förbud m.m. mot diskriminering i samband med verksamhet enligt denna lag finns i diskrimineringslagen (2008:567).

Definitioner

3 § I detta kapitel avses med

- elev: utöver vad som anges i 1 kap. 3 § den som söker annan utbildning än förskola enligt denna lag,
- barn: den som deltar i eller söker plats i förskolan eller annan pedagogisk verksamhet enligt 25 kap.,
- personal: anställda och uppdragstagare i verksamhet enligt denna lag, och
- kränkande behandling: ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) kränker ett barns eller en elevs värdighet.

Tvingande bestämmelser

4 § Avtalsvillkor som inskränker rättigheter eller skyldigheter enligt detta kapitel är utan verkan.

Ansvar för personalen

5 § Huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i detta kapitel, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget.

Aktiva åtgärder, Målinriktat arbete

6 § Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Närmare föreskrifter om detta finns i 7 och 8 §§.

Skyldighet att förebygga och förhindra kränkande behandling

7 § Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Plan mot kränkande behandling

8 § Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Förbud mot kränkande behandling

9 § Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling.

Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling

10 § En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Första stycket första och andra meningarna ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen (2008:567).

För verksamhet som avses i 25 kap. och för fritidshem som inte är integrerade med en skolenhet eller förskoleenhet gäller första och andra styckena för den personal som huvudmannen utser. *Lag (2018:1303)*.

Förbud mot repressalier

11 § Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för repressalier på grund av att barnet eller eleven medverkat i en utredning enligt detta kapitel eller anmält eller påtalat att någon handlat i strid med bestämmelserna i kapitlet.

Skadestånd

12 § Om huvudmannen eller personalen åsidosätter sina skyldigheter enligt 7, 8, 9, 10 eller 11 § ska huvudmannen dels betala skadestånd till barnet eller eleven för den kränkning som detta innebär, dels ersätta annan skada som har orsakats av åsidosättandet. Skadestånd för kränkning i andra fall än vid repressalier lämnas dock inte, om kränkningen är ringa.

Om det finns särskilda skäl, kan skadeståndet för kränkning sättas ned eller helt falla bort.

Rättegången

13 § Mål om skadestånd enligt detta kapitel ska handläggas enligt bestämmelserna i rättegångsbalken om rättegången i tvistemål när förlikning om saken är tillåten.

I sådana mål kan det dock förordnas att vardera parten ska bära sin rättegångskostnad, om den part som har förlorat målet hade skälig anledning att få tvisten prövad.

Bevisbörda

14 § Om ett barn eller en elev som anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling enligt 9 § eller repressalier enligt 11 §, visar omständigheter som ger anledning att anta att han eller hon har blivit utsatt för sådan behandling, är det huvudmannen för verksamheten som ska visa att kränkande behandling eller repressalier inte har förekommit.

Rätt att föra talan

15 § I en tvist om skadestånd enligt detta kapitel får Statens skolinspektion som part föra talan för ett barn eller en elev som medger det. När Skolinspektionen för sådan talan får myndigheten i samma rättegång också föra annan talan för barnet eller eleven om han eller hon medger det. För barn under 16 år krävs vårdnadshavares medgivande.

Bestämmelserna i rättegångsbalken om part ska gälla även den för vilken Skolinspektionen för talan enligt detta kapitel när det gäller jävsförhållande, pågående rättegång, personlig inställelse samt förhör under sanningsförsäkran och andra frågor som rör bevisningen.

När ett barn eller en elev för talan enligt detta kapitel får Skolinspektionen inte väcka talan för barnet eller eleven om samma sak.

16 § Rättens avgörande i ett mål där Statens skolinspektion för talan för ett barn eller en elev får överklagas av barnet eller eleven, om det får överklagas av myndigheten.

När rättens avgörande i ett mål som avses i första stycket har vunnit laga kraft, får saken inte prövas på nytt på talan av vare sig barnet eller eleven eller Skolinspektionen.

Diskrimineringslagen 2008:567

1 kap, 4 § I denna lag avses med diskriminering

1. *direkt diskriminering*: att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation, om missgynnandet har samband med kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder,

2. *indirekt diskriminering*: att någon missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse, ett kriterium eller ett förfarings sätt som framstår som neutralt men som kan komma att särskilt missgynna personer med visst kön, viss könsöverskridande identitet eller uttryck, viss etnisk tillhörighet, viss religion eller annan trosuppfattning, viss funktionsnedsättning, viss sexuell läggning eller viss ålder, såvida inte bestämmelsen, kriteriet eller förfarings sättet har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet,

3. *bristande tillgänglighet*: att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäligen utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna,
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde, samt

- andra omständigheter av betydelse,

4. *trakasserier*: ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder,

5. *sexuella trakasserier*: ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet,

6. *instruktioner att diskriminera*: order eller instruktioner att diskriminera någon på ett sätt som avses i 1-5 och som lämnas åt någon som står i lydnds- eller beroendeförhållande till den som lämnar ordern eller instruktionen eller som gentemot denna åtagit sig att fullgöra ett uppdrag. Lag (2014:958).

Ytterligare relevanta lagrum

Denna plan bygger även på andra lagar, konventioner och förordningar t ex Barnkonventionen, Arbetsmiljölagen, Europakonventionen artikel 14, Regeringsformen 1 kap 2 §, Brottsbalken, Socialtjänstlagen 14 kap 1§.